

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Institut společenství obcí

Nová forma meziobecní spolupráce od 1. 1. 2024

**Ing. Marek Jetmar, Ph.D.
Ministerstvo vnitra, OSR**

Konference HSOU, Ústecký kraj 21.3. 2024

Manažerské shrnutí

- Nová forma **meziobecní spolupráce**, platná od 1.1. 2024
- Navazuje na stávající dobrovolné svazky obcí
- Zaměřena na koordinaci veřejných služeb v mikroregionálním kontextu a celkový rozvoj funkčního mikroregionu
- Umožňuje zřídit pozici **sdíleného úředníka**
- Jedná se o subjekt, který je možné pověřit dalšími úkoly prostřednictvím specializovaných zákonů

Mikroregionální struktura ČR

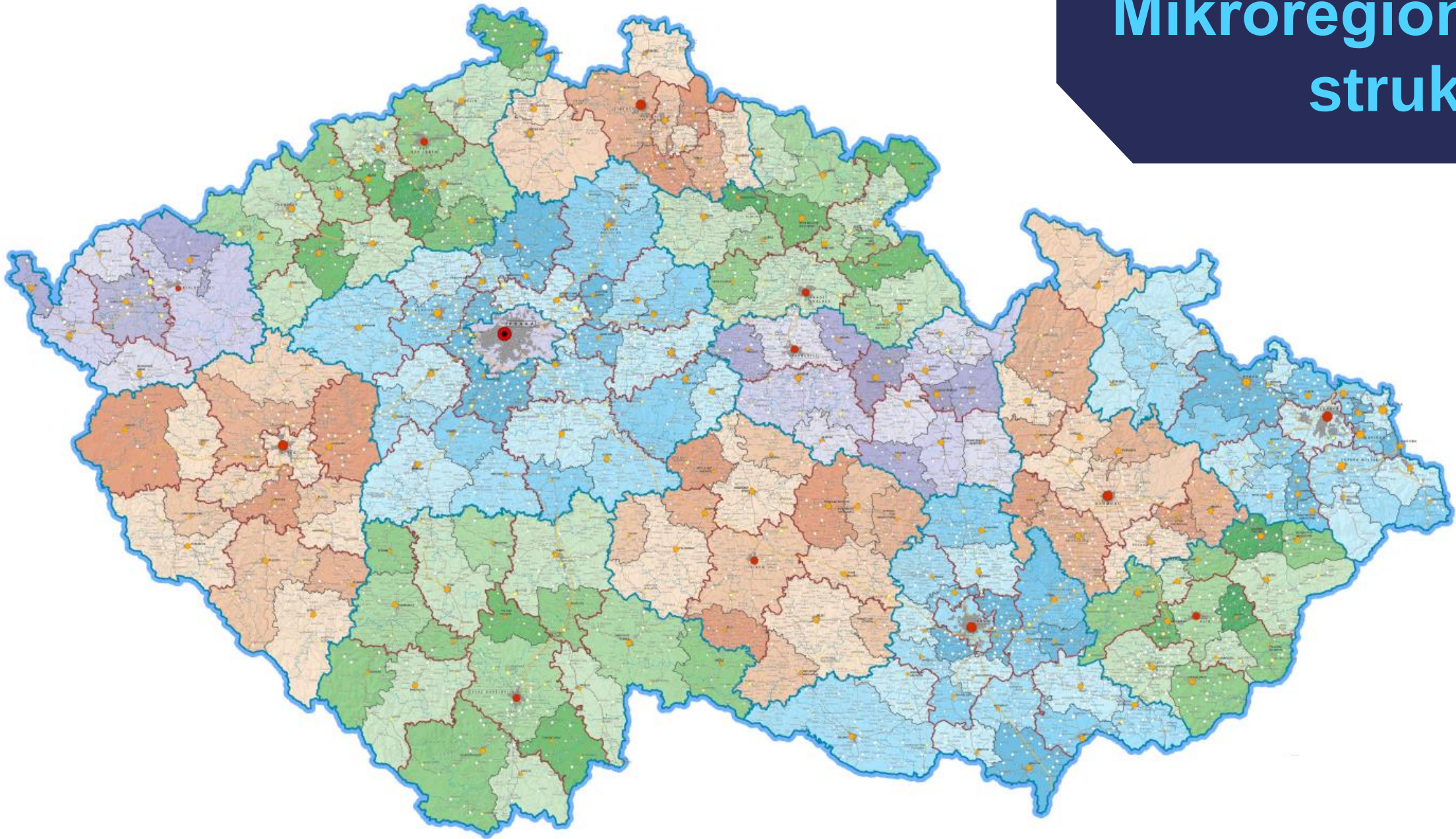
Je představována správními obvody ORP

= **funkční regiony**, kde obec III. typu představuje centrum pro:

- vyšší služby (střední školy, specializovaná zdravotní péče)
- veřejné služby
- širokou nabídku pracovních příležitostí

- definovány na základě přirozených územních vazeb, **celkem 205 území pro potřeby výkonu správy**
- **odehrává se zde naprostá většina denních aktivit obyvatelstva**
- **role sídel potvrzena** využitím dat mobilních operátorů o mobilitě občanů (projekt Big data) a SLBD 2021
- **Ministerstvo vnitra může měnit hranice ORP, pokud k tomu existují objektivní důvody (preference vyjížd'ky) a je to poptáváno ze strany obcí**
- SO ORP představují základ územně správního členění, od které se odvozují POU a okresy; síť okresů z roku 1960 je v podstatě již opuštěna

Mikroregionální struktura

Obce a meziobecní spolupráce

1. **ČR – největší relativní počet obcí v zemích OECD, nejmenší obce z hlediska velikosti území a počtu obyvatel**
2. **Nedostatečná kapacita malých obcí (administrativní, finanční...)**
3. **Různé formy meziobecní spolupráce, potenciál však není využit**
4. **Dominují dobrovolné svazky obcí – asi 700**
 - a) Část DSO je nefunkčních, respektive reálně nevykonává činnost
 - b) Převažují jednoúčelové svazky, víceúčelové svazky tvoří asi 20 %
 - c) Část víceúčelových svazků má ambici hrát výraznější roli při rozvoji území
5. **Meziobecní spolupráce při výkonu samostatné nebo i přenesené působnosti?**

Proč zavádět společenství obcí do právního řádu?

1. **Potřeba vyšší formy dobrovolné spolupráce obcí.**
2. **Vytvoření nové platformy/nástroje pro výkon agend na základě pověření vybraných gesčních zákonů (např. zákon o odpadech apod.).**
3. **Vytvoření platformy/nástroje pro současnou mimoprávní situaci, kdy DSO vykonávají agendy v přenesené působnosti – zavedení tzv. létajícího úředníka.**
4. **Existence silné poptávky z území:**
 - a) Iniciativy na podporu meziobecní spolupráce vycházející ze strany stávajících DSO – např. Jihlavská výzva.
 - b) Systémová podpora činnosti víceúčelových dobrovolných svazků zajišťovaná řadou krajů – např. Středočeský, Královéhradecký, Jihomoravský.
 - c) Aktivizace DSO – Asociace DSO Středočeského kraje nyní Asociace DSO ČR, výbor SMO ČR apod.
 - d) „Podpora meziobecní spolupráce včetně jejího systémového financování a legislativního ukotvení“ jako jedna z priorit SMO ČR na období 2021+.

Východiska legislativní úpravy

1. Priority MV v oblasti strategického rozvoje meziobecní spolupráce ve funkčních mikroregionech obsažené v Koncepti klientsky orientovaná veřejná správa.

SC 2.4 Zefektivnit spolupráci obcí, Opatření 2.4.1. Podpora meziobecní spolupráce ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností coby přirozených mikroregionálních centrech

- možnost využití **mikroregionů** (SO ORP) a jejich přirozených center pro meziobecní spolupráci
- základním předpokladem meziobecní spolupráce je **zapojení co nejširšího počtu obcí, ideálně všech obcí SO ORP**

2. Priority MMR v oblasti strategického zaměření meziobecní spolupráce ve funkčních mikroregionech obsažené ve SRR ČR 2021+ a v Koncepti rozvoje venkova ČR.

3. Opakovaná doporučení OECD ohledně nastavení administrativní kapacity na mikroregionální úrovni (obvodech ORP) s cílem zajistit rozvoj těchto území a zlepšit výkon správy.

Postavení společenství obcí

Společenství obcí

§ 53a

- (1) Společenství obcí je svazek obcí, který splňuje podmínky stanovené tímto zákonem
- (2) Předmětem činnosti společenství obcí je vedle činností svazku obcí podle § 50 odst. 1 **zajišťování koordinace veřejných služeb na území členských obcí a strategického rozvoje tohoto území. Za tímto účelem společenství obcí zpracovává strategii rozvoje společenství obcí.** Strategii rozvoje společenství obcí schvaluje shromáždění starostů třípětinovou většinou všech svých členů.
- (3) Předmětem činnosti společenství obcí může být i **zajišťování činností podle § 53e.**
- (4) **Stanoví-li tak zvláštní zákon, může společenství obcí vykonávat i další činnosti.**

Strategie rozvoje společenství obcí

Její vytvoření je pro společenství obcí povinné.

Cíle a priority strategického dokumentu jsou závazné pro členské obce.

Jedná se o politický dokument, kterým sdružené obce formulují své představy o rozvoji území a komunikují je se státem a krajem.

Strategie rozvoje společenství obcí

Dokument umožňuje:

- Zajistit koordinaci veřejných služeb
- Zajistit koordinaci rozvoje území
- Vytvářet koherentní strategii rozvoje celého správního obvodu
- Naplňovat cíle sektorových politik
- Reálně naplňovat priority SRR zaměřené na HSOÚ
- Reálně naplňovat priority SRR zaměřené na mikroregionální centra a jejich zázemí
- Formulovat potřeby a rozvojové priority mikroregionů v zázemí velkých měst

Územní základ společenství obcí

§ 53b

- (1) Postavení společenství obcí může nabýt svazek obcí, jehož členy**
 - a) je alespoň 15 obcí, nebo**
 - b) jsou alespoň tři pětiny všech obcí ze správního obvodu obce s rozšířenou působností, jestliže do tohoto správního obvodu náleží méně než 25 obcí.**
- (2) Členy společenství obcí mohou být pouze obce nacházející se ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností.**
- (3) Obec může být členem pouze jednoho společenství obcí.**
- (4) Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, v němž se nachází**
 - a) nejvýše 40 obcí, může vzniknout jedno 1 společenství obcí,**
 - b) 41 až 60 obcí, mohou vzniknout nejvýše 2 společenství obcí,**
 - c) 61 až 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 3 společenství obcí a**
 - d) více než 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 4 společenství obcí.**

Orgány společenství

§ 53d

1) Nejvyšším orgánem společenství obcí je shromáždění starostů složené ze starostů členských obcí;

starostu obce zastupuje místostarosta obce, případně starostou určený zástupce z řad členů zastupitelstva obce. Shromáždění starostů rozhoduje o všech záležitostech společenství obcí, pokud stanovy nesvěřují rozhodování jinému orgánu společenství obcí. Shromáždění starostů je vyhrazeno

- a) schvalovat strategii rozvoje společenství obcí,**
- b) schvalovat rozpočet společenství obcí, střednědobý výhled rozpočtu společenství obcí, závěrečný účet společenství obcí a účetní závěrku společenství obcí sestavenou k rozvahovému dni,**
- c) zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy společenství obcí,**
- d) rozhodovat o přistoupení další obce do společenství obcí,**
- e) rozhodovat o vyloučení obce ze společenství obcí,**
- f) rozhodovat o zrušení a zániku společenství obcí,**
- g) rozhodovat v záležitostech stanovených zvláštním právním předpisem.**

Text legislativy, novela zákona 128/2000 Sb., o obcích

§ 53d

(2) **V čele shromáždění starostů stojí předseda**, který je statutárním orgánem společenství obcí. Předsedu zastupuje místopředseda, případně více místopředsedů. Předseda a místopředseda jsou voleni shromážděním starostů z řad jeho členů. Je-li zvoleno více místopředsedů, určí shromáždění starostů, v jakém pořadí zastupují předsedu.

Vzorové stanovy společenství obcí

Orgány společenství:

- **Zákon přímo upravuje:**

- nejvyšší orgán – shromáždění starostů, reprezentující členskou obec,
- statutární orgán – předseda, volený shromážděním starostů z jeho středu.

- **Další orgány:**

- Rada – kolektivní výkonný orgán, volený shromážděním starostů z jeho středu,
- Kontrolní komise – kontrolní orgán, volený shromážděním starostů,
- Manažer společenství obcí – reprezentující administrativní kapacitu.

Výkon správních činností

§ 53e

Výkon správních činností⁵⁹⁾ může obec zajišťovat prostřednictvím zaměstnance společenství obcí, jehož je obec členem, za podmínek upravených stanovami společenství obcí a na základě dohody mezi společenstvím obcí a členskou obcí.

(2) **Výkon správních činností v přenesené působnosti** může obec zajišťovat prostřednictvím zaměstnance společenství obcí pouze ve vztahu k přenesené působnosti, kterou podle zákona **vykonávají všechny obecní úřady**. Prostřednictvím zaměstnance společenství obcí nemůže obec zajišťovat výkon přenesené působnosti podle volebních zákonů.

(3) Zaměstnanec společenství obcí vykonávající správní činnosti podle odstavce 1 má **postavení úředníka územního samosprávného celku zařazeného do obecního úřadu**. Oprávnění stanovit a ukládat zaměstnanci společenství obcí pracovní úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jeho práci a dávat mu k tomu účelu závazné pokyny má v rozsahu stanoveném podle odstavce 1 tajemník obecního úřadu; ostatní práva a povinnosti zaměstnavatele vykonává vůči tomuto zaměstnanci společenství obcí. Na zaměstnance a na společenství obcí se při tom vztahují ustanovení zákona o úřednících územních samosprávných celků obdobně.

Shrnutí a aktuální stav

- Návrh společenství obcí představuje kompromis mezi představami MV, SMO ČR, SMS, Asociace DSO ČR, krajů a rezortů.
- Společenství obcí vytváří nástroj pro možnou decentralizaci úkolů na pomezí samostatné a přenesené působnosti.
- Společenství obcí se nabízí jako systémový nástroj pro koordinaci veřejných služeb v území.
- Koncept společenství obcí byl předložen na jednání vlády bez rozporů.
- **Schváleno 3.11. v PSP ČR i s podporou opozice!**
- Zveřejněno pod číslem 418/2023 Sb.
- V současné době se v území rozebíhá diskuse o vzniku společenství obcí, první registrace by mohly být v dubnu.

Metodická podpora Ministerstva vnitra

- Metodický postup pro vznik společenství [zveřejněno]
- Vzorové stanovy [zveřejněno]
- Metodika postupu krajského úřadu při zápisu společenství obcí do rejstříku [zveřejněno]
- Metodika činnosti společenství obcí (pracovně právní a organizační zajištění činnosti sdíleného úředníka) [zveřejněno]
- Metodika tvorby strategického dokumentu [bude zpracováno]

Společenství obcí, web

Webové stránky:

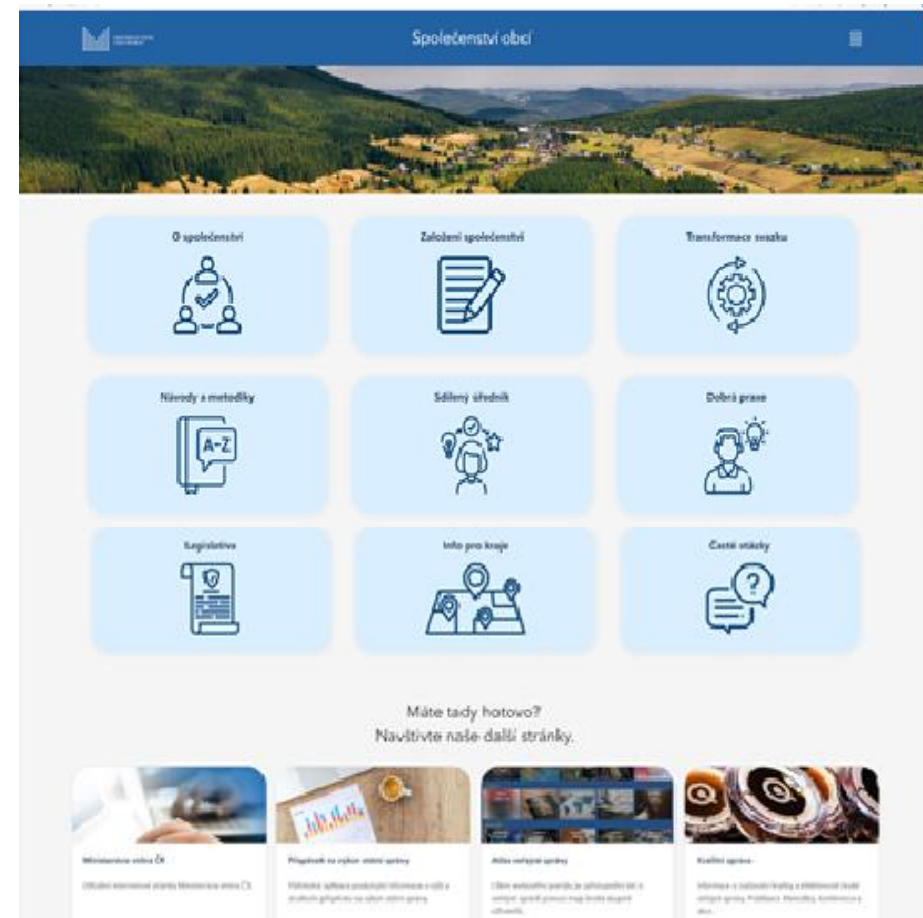
www.spolecenstviobci.cz → gov.cz

Základní informace o společenství obcí

Legislativní úprava

Metodická doporučení

Příklady dobré praxe

- ▼
- ▼

Vzorové stanovy - PDF

Vzorové stanovy - DOCX

Vzor žádosti o zápis do rejstříku

Vzor rozhodnutí o zápisu

Metodika k činnosti společenství

Metodika pro vznik společenství

Metodika pro krajské úřady

O společenství obcí

O stanovách

Děkuji za pozornost

Ing. Marek Jetmar, Ph.D.

marek.jetmar@mvcv.cz

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo vnitra